

VERTROUWELIJK

VEILIGHEIDSDIENST NED. ANTILLEN

MAANDOVERZICHT No. 6 - juni 1968

No. 19

MAANDOVERZICHT No. 6 - JUNI 1968

ALGEMEEN

- Uruguay steeds verder in het slop	Blz.	2
- Studentenbetogingen	,,	2
- C.L.A.S.C. en Haiti	,,	3
- Verkiezingen in Ecuador	,,	4

CUBA

- S.D.S. en Havanna	,,	5
- De Tricontinentale wordt opgelapt	,,	6
- De prijs van zilver	,,	7

VENEZUELA

- Toch een coalitie van drie	,,	7
- Verbetering positie A.D.	,,	9
- Geschil met Guyana spitst zich toe	,,	10
- Handelsbetrekkingen met IJ.G.-landen	,,	11
- Kandidatuur HERNANDEZ	,,	12

COLOMBIA

- Presidentiële crisis	,,	12
- Sowjet-geld voor Colombiaanse guerilla	,,	13

NEDERLANDSE ANTILLEN

- C.L.A.S.C. en Haiti	,,	14
- Luchtpiraterij	,,	15
- Horecaf-c.a.o.	,,	15
- C.F.W. versus Texas Instruments	,,	15

ALGEMEENUruguay steeds verder in het slop

Terwijl het toen president Jorge PACHECO ARECO in Uruguay aan het bewind kwam er op leek dat de onderlinge twisten in de Colorado-partij, die de regering zich zo kwalijk kon veroorloven, bijgelegd zouden kunnen worden, is de détente na de dood van GESTIDO van korte duur gebleken.

Mede hierdoor is de toestand in Uruguay van kwaad tot erger geworden. PACHECO zou ook zonder de zwakke positie van zijn regering moeilijk het hoofd hebben kunnen bieden aan de ernstige economische problemen van het land en aan de arbeidsonrust die de communisten maar al te gaarne aanwakkeren. Nu hij de facto aan het hoofd staat van een minderheidsregering is hij volkomen machteloos.

De peso was in eind 1967 al gedaald tot 1/9 van de waarde die het in 1963 nog had (zie M.O.-november 1967). De inflatie in het eerste halfjaar van 1968 bedroeg gemiddeld 10% per maand. Op 29 april van dit jaar devalueerde PACHECO de peso, op 28 juni kondigde hij een loon- en prijsstop af. Het congres was evenwel kennelijk van plan deze regeringsmaatregel teniet te doen. Studentendemonstraties en stakingen, die industrieën, openbare diensten en het verkeer lam legden, waren niet van de lucht. Geweldpleging werd hierbij afgelopen maand steeds frequenter. Het personeel van het genationaliseerde bankwezen ging in staking en werd door de regering "onder de wapenen geroepen". Kennelijk meende PACHECO dat er van het ministerie van defensie meer gezag uitging dan van dat van financiën. Waarnemers vragen zich af hoe lang het nog zal duren voordat een militaire- of communistische greep naar de macht een einde maakt - zo niet aan de problemen van het land - dan toch aan zijn reputatie als de meest duurzame democratie op het Zuid Amerikaanse continent.

Studentenbetogingen

Overigens had Uruguay geenszins het monopolie op onrust onder de studenten in Latijns Amerika. Als de met gemak in slaap gesuste student van de Verenigde Staten en de door zijn weledelhooggeleerde professoren geïntimideerde Europese student universiteitsgebouwen bezetten en barricades opwerpen, zouden hun van nature weerbarstige Latijns Amerikaanse collega's bij hen achter kunnen blijven?

In Santiago de Chile bezetten communistische studenten de meeste universiteits-

gebouwen en legden het onderwijs aldaar volkomen lam. Het door FREI bij het congres ingediende ontwerp tot herziening van de wet op het hoger onderwijs, verleende de studenten een stem in de beleidsvorming, maar naar de betogers meenden, was dit toch niet voldoende. Voor de goedkeuring van de wet heeft de regering de medewerking van de communisten in het congres nodig. De communistische studenten hadden evenals hun oudere politieke partijgenoten de laatste tijd naar de Christendemocraten gelonkt. Wellicht zullen op hun beurt de ouderen in het congres nu bij de behandeling van de wet de houding der jongeren tot de hunne maken.

In Brazilië hebben de studenten - naar verluidt gesouffleerd door de pro-Chinese communistische partij (de P.C. do Brazil) - de leiding genomen bij het groeiend verzet tegen het hardhandig paternalistische regime van president COSTA e SILVA. In vrijwel alle grote steden werden betogingen gehouden, maar de voornaamste demonstratie, waar arbeiders, leraren en priesters aan deelnamen was die in Rio de Janeiro. Wederzijdse geweldpleging heeft de gemoederen nog meer verhit. Ook enkele vage toezeggingen van de regeringen ten aanzien van hervorming van het sterk verouderde onderwijssysteem, dienden slechts om de studenten tot grotere felheid aan te sporen. Hoe meer de onrust toeneemt, hoe meer COSTA op zijn beurt onder druk van zijn medemilitairen zal komen, om eens goed korte metten te maken met de ordeverstoorders. Gezien het feit dat nu al enkele betogers hun protest met het leven hebben moeten bekopen, zullen de verwachte metten wel héél erg kort zijn.

Ook in Peru, Colombia en de Dominikaanse Republiek waren de studenten afgelopen maand op het oorlogspad. De betogingen in de Dominikaanse Republiek kostten aan een drietal studenten het leven.

C.L.A.S.C. en Haiti

Afgelopen maand werd in Caracas door Emilio MASPERO, de secretaris generaal van C.L.A.S.C., een persconferentie gegeven waarin MASPERO namens deze organisatie een beroep deed op alle "democratische groeperingen" in Latijns Amerika. om met haar mede te strijden voor de bevrijding van Haiti.

Alle hulp in de vorm van geld, kleding, medicijnen en wapens zal C.L.A.S.C. in Caracas gaarne ter doorzending aan de rebellen die op dit moment het regime van DUVALIER in Haiti bestrijden, in ontvangst nemen.

MASPERO ontkende de berichtgeving van de Haitiaanse autoriteiten, als zouden de rebellen die op 20 mei j.l. in het noorden van Haiti waren geland, in de

- 4 -

pan gehakt zijn. Zij vechten nog steeds door, maar hebben alle steun die zij kunnen krijgen, hard nodig, aldus MASPERO.

Het is niet de eerste keer dat C.L.A.S.C. zich openlijk voor "de revolutie" uitspreekt, en evenmin de eerste keer dat zij een bepaalde revolutionaire beweging steunt. Het verzet van de Christelijke vakbeweging in de Dominikaanse Republiek tegen het bewind van TRUJILLO werd destijds door C.L.A.S.C. geholpen. Wel is het de eerste keer dat C.L.A.S.C. openlijk steun biedt aan rebellengroep. De keuze van DUVALIER als het mikpunt van de eerste onverholen subversieve actie van C.L.A.S.C. zou wellicht de bezwaren die velen uit principiële overwegingen tegen een dergelijke stap hebben, kunnen wegnemen. DUVALIER heeft in het buitenland weinig vrienden en zonder verder na te denken over het precedent dat door MASPERO wordt geschapen, zal misschien een groot aantal Christelijke vakbonden in Latijns Amerika elke actie tegen de Haitiaanse dictator - dus ook deze - gerechtvaardigd achten. MASPERO handelt zeker niet ondoordacht. Men kan moeilijk aannemen dat hij zich bij het nemen en doordrukken van deze beslissing door emoties heeft laten leiden. Het precedent is doelbewust geschapen (zie hierover ook de reacties op de Nederlandse Antillen).

De verkiezingen in Ecuador

José Maria VELASCO IBARRA, de 75-jaar oude volksmenner, is de nieuwe president van Ecuador. Hij behaalde bij de verkiezingen de afgelopen maand ongeveer een derde van het aantal uitgebrachte stemmen, hetgeen voldoende was om hem de overwinning op de overige kandidaten te bezorgen. Zijn vice-president, die met hem op 1 september geïnstalleerd zal worden, is echter Jorge ZAVALA BAQUERIZO, die kandidaat stond op de lijst van een andere partij. Bovendien behaalde de oppositie in het congres de meerderheid, zodat V-... SCO en Ecuador de toekomst niet met al te veel optimisme mogen verbeiden. Van de te verwachten moeilijkheden zullen niet de minste zijn, die welke zullen voortspruiten uit VELASCO's relaties met de voormalige president - en nu net gekozen senator - Carlos Julio AROSEMENA. Deze werd in 1961 door het leger afgezet nadat hij zich door openbare dronkenschap onmogelijk had gemaakt. AROSEMENA heeft de kandidatuur van VELASCO gesteund en zal waarschijnlijk de rekening presenteren.

CUBA

S.D.S. en Havanna

Omdat de Cubaanse revolutie veelal de stelling heiligt, dat de vijanden van haar vijanden haar vrienden zijn, behoeft nog niet te worden aangenomen dat elke stroming die in Havanna met gejuich wordt begroet, meteen in een baan om Cuba wordt gebracht. Dit betekent echter niet dat er met opportunistische samenwerking geen rekening gehouden moet worden.

De "Students for a Democratic Society" (S.D.S.), de anarchistische studentenbeweging in de Verenigde Staten, die kan worden beschouwd als gangmaker van de staking, de sit-in en de relletjes die in april j.l. op de Columbia Universiteit in New York plaats vonden, heeft ongetwijfeld de belangstelling van de Cubanen. CASTRO c.s. dragen elke beweging die ondermijnd kan werken op de Amerikaanse gemeenschap een warm hart toe, en zij staan klaar om zo'n beweging propagandistisch te adopteren.

De houding van de S.D.S. tegenover de Cubaanse revolutie werd afgelopen maand min of meer geformuleerd door de S.D.S.-voorman bij de Columbia Universiteit-affaire, Mark RUDD. Een correspondent van de Prensa Latina nam RUDD een interview af waarin de doelstellingen van de S.D.S. duidelijk uit de verf kwamen en waaruit een amorfe affiniteit van de beweging voor de Cubaanse revolutie wel kon worden opgemaakt.

De controverse over de mate waarin professoren en studenten inspraak moeten hebben in het universiteitsbeleid, bracht RUDD niet ter sprake. Hij noemde als kernpunten van het conflict de bouw van de omstreden gymnastiekzaal en de relaties van de Columbia Universiteit met het Institute for Defense Analysis. Op deze beide punten nam de S.D.S. respectievelijk een anti-racistisch en een anti-imperialistisch standpunt in. Vol trots wees hij er op dat de S.D.S. er in geslaagd was de universiteit gedurende vijf weken lam te leggen.

De revolutionaire beweging in de Verenigde Staten is weliswaar klein en tot nu toe slecht georganiseerd, maar RUDD meende dat revolutionairen met name in Mexico en Cuba nu beginnen te beseffen dát er een revolutionaire beweging in de Verenigde Staten bestaat, en dat er bij de anti-imperialistische revolutie op het Westelijk halfrond op deze beweging gerekend kan worden. De S.D.S. was volgens RUDD van mening dat de Cubanen het voorbeeld hadden gegeven van de wijze waarop de revolutie op dit halfrond moet geschieden.

Een relatie tussen de studenten die in de Verenigde Staten, Frankrijk, West

Duitsland en andere Europese landen in verzet waren gekomen, kon men zoeken in de gelijkgerichtheid van hun onderscheidene acties. Zij waren allen gekant tegen het totalitairisme. Op dit punt vond RUDD kennelijk een qualificatie noodzakelijk, want hij haastte zich er aan toe te voegen dat wat hij het "bourgeois"-totalitairisme noemde, de boeman was. Op het door hem geïmpliceerde bestaan van andere vormen van totalitairisme ging hij niet verder in, maar de correspondent van de Prensa Latina mocht zich in ieder geval vergenoegen met de wetenschap dat het naamloos gebleven totalitairisme in de ogen van de S.D.S. niet verwerpelijk was.

Bij de diploma-uitreiking op een technische school bracht Fidel CASTRO de onrust in de studentenwereld ter sprake.

Bij het aanschouwen van een militaire oefening van de leerlingen, moest hij onwillekeurig denken aan het feit dat de studenten in bijna alle landen thans rebelleren tegen privilege en onrecht. De Cubaanse studenten doen dat ook, aldus Fidel. Als men echter gedacht had dat de Cubaanse leider hiermee het bestaan van onrust onder de studenten in eigen land toegaf, dan zou men bedrogen zijn uitgekomen. De rebellie van de Cubaanse student uit zich in het enthousiasme waarmee hij zich werpt op de militaire training die hem is toebedacht. Ook de studenten-rebellie is in Cuba slechts een export artikel.

Een consequente S.D.S, zou door het Cubaanse dirigisme met afgrijzen vervuld moeten worden. CASTRO had zich in minder bedekte termen van een S.D.S.-polonaise kunnen distantiëren, maar in beider kraam komt het te pas de ander te waarderen zolang zij een doelwit gemeen hebben. Bij de evaluatie van het idealisme waarmee de SDS en analoge studentenbewegingen in andere landen pronken, mag men hiermee wel rekening houden.

De Tricontinentale wordt opgelapt

Afgelopen maand werd met de goedkeuring van het secretariaat van de Tricontinentale door de afdeling organisatie en coördinatie een aantal werkvergaderingen gehouden, waarin aandacht werd besteed aan de problemen die sedert de oprichting van de organisatie aan de orde zijn gekomen. Het secretariaat maakte bekend dat men zich bezig zou houden met een herziening van de ledenlijst, een analyse van de veranderingen die hebben plaatsgevonden in de Afro-Aziatische en Latijns Amerikaanse solidariteitsorganisaties, alsmede met de beoordeling van aanvragen voor lidmaatschap van de Tricontinentale. Er was ook sprake van een studie van

de verdeeldheid die in verschillende nationale comité's heerst en van het probleem veroorzaakt door organisaties die zich verzetten tegen de eenheidsgedachte.

De zakelijke toon van de bekendmaking kon een zekere mineurstemming niet verhelen.

Eenzelfde stemming viel op te maken uit de rede die Osmany CIENFUEGOS, de secretaris generaal van de Tricontinentale, op 31 mei ter herdenking van het tweejarig bestaan van het secretariaat uitsprak. Hij meende dat de premisse waarop de organisatie in het leven geroepen was nog steeds onverkort geldig was. "Liever zouden wij ophouden te bestaan dan de principes van de organisatie te verloochenen", aldus CIENFUEGOS. Hij maakte niet duidelijk waar dit alternatief vandaan kwam, alhoewel hij verder op in zijn betoog kritiek had op kleinmoedige weifelaars die zich achter de dialektiek verschuilen om de strijd voor het volk te vermijden.

Ook bij het beroepsmatig slaken van strijdkreten wordt de massaproductie blijkbaar slechts bereikt ten koste van de arbeidsvreugde, en als de opwinding een sleur wordt dan blijft er zo weinig over.

De prijs van zilver

Radio Havana maakte aan den volke bekend dat eenieder bij elke bank zilveren munten die niet langer in omloop zijn kan inwisselen tegen wettig betaalmiddel. Men hoeft niet bang te zijn dat men zich op enigerlei wijze zal moeten verantwoorden voor het feit dat men deze munten nog in zijn bezit had. Tot zover de bekendmaking. Als de Cubaanse zilverhamsters kennis dragen van de huidige marktprijs van zilver, zullen zij zich niet al te zeer verbazen over de murwheid van de autoriteiten.

VENEZUELA

Toch een coalitie van drie

Nadat de langdurige besprekingen tussen de leiders van F.N.D., F.D.P. en U.R.D. afgelopen maand strandden op het wantrouwen van de F.D.P. in de bedoelingen van de F.N.D., werd het gesprek toch nog hervat en kwamen de drie partijen vlot tot overeenstemming. Vernomen werd dat de F.N.D. omstreeks dat tijdstip tot de conclusie kwam dat de eisen die door COPEI werden gesteld te hoog waren en dat er voor de Uslaristas niets anders over bleef dan samen gaan met

F.D.P. en U.R.D. Deze beslissing zou aan de groep van LARRAZABAL voor het eerst de overtuiging hebben gegeven dat de F.N.D. inderdaad bereid was ^{een} duurzame coalitie aan te gaan, inplaats van haar beide would-be partners aan het lijntje te houden.

Het wantrouwen van de F.D.P. was inderdaad gegrond geweest, en door de kandidatuur van BURELLI RIVAS aanvankelijk af te wijzen, had zij de F.N.D. in een positie gemanoeuvreed waarin deze partij moest kiezen of delen. De Copeyanos die nog altijd menen op eigen kracht een goede kans op het presidentschap te hebben, waren toen het alternatief voor F.N.D. verloren scheen, nog minder bereid concessies te doen. De UsLARistas moesten toen wel met hangende pootjes terugkeren. De 45-jarige Miguel Angel BURELLI RIVAS werd dus dan toch de vierde serieuze kandidaat voor het presidentschap van Venezuela. Drie politieke prima donna's hadden zich te zijnen gunste teruggetrokken. Was BURELLI een figuur van formaat geweest, dan zou het de vice-admiraal, USLAR en Jóvito heel wat moeilijker gevallen zijn hem hun steun te geven. Elkander gunden zij de kandidatuur in ieder geval niet.

BURELLI zal gedurende de campagne wel de kans hebben bij het volk enige bekendheid te verwerven, maar de coalitie zal zeker last hebben van het feit dat de gemiddelde Venezolaan zich vandaag nog afvraagt wie BURELLI is. Hij is ongetwijfeld een man met capaciteiten, en een wiens reputatie - voorzover hij er een heeft - goed is. Bij het aanvaarden van de kandidatuur nam hij ontslag als ambassadeur in Londen. Ook in andere functies heeft hij de regeringen van Acción Democrática gediend. Met een bepaalde politieke partij is BURELLI niet geaffilieerd geweest, maar hij is altijd beschouwd als een van de "onafhankelijken" met A.D.-sympathieën.

Daags nadat de formatie van de coalitie bekend was gemaakt, liet president LEONI zijn vroegere regeringspartner Jóvito VILLALBA gelukwensen met de lofwaardige wijze waarop zijn partij en haar coalitiegenoten zich hadden ingespannen voor het vormen van een constructief coalitie-front en met de schitterende keuze die de coalitie met BURELLI gedaan had. Officieel was VILLALBA de president dankbaar voor zijn vriendelijke woorden en zijn supra-partijpolitieke houding. Binnenskamers zal er wel wat gezwaaid hebben, want een betere manier dan lof van de A.D.-president om de kandidatuur van BURELLI te ondermijnen kan men zich niet indenken.

Wij zullen overigens moeten afwachten hoe bestendig de coalitie van drie gedurende de verkiezingscampagne zal blijken te zijn. Opportunisme heeft de leiders, die als de dood zijn dat de terugloop van hun aanhang door individuele deelname

- 9 -

aan de verkiezingen zou blijken, bij elkaar gebracht. Of BURELLI gekozen wordt of niet, na de verkiezingen zal de coalitie zeker kapot gaan. Misschien gebeurt het ook vroeger. Er hoeft tegen haar slechts een handige campagne te worden gevoerd. Dit is Acción Democrática en zelfs COPEI wel toevertrouwd.

Verbetering positie A.D.

Van alle coalities die door oppositiepartijen hadden kunnen worden gevormd, was de coalitie van drie tussen U.R.D., F.D.P. en F.N.D. voor Acción Democrática het meest gunstig. U.R.D./M.E.P. zou gevaarlijker zijn geweest en F.N.D./COPEI waarschijnlijk onmogelijk te verslaan.

De coalitie van drie is zelfs zó voordelig voor de regeringspartij dat verschillende politieke waarnemers in de vorming ervan de hand van A.D.-infiltranten zagen. Het is niet onmogelijk dat deze insinuaties van A.D. zelf afkomstig zijn, alhoewel de regeringspartij zowel het eerste als het tweede natuurlijk als "belachelijk" zal ontkennen. De ontkenningen zullen het vermoeden dat A.D. deze sector van de oppositie in de luren gelegd heeft, pas goed doen post vatten.

Een tweede punt in het voordeel van Acción Democrática tekent zich af in de verbeterde pogingen van Luis Beltrán PRIETO FIGUEROA om zich van de sympathie der Venezolaanse communisten te ontdoen. Sedert Gustavo MACHADO op vrije voeten is gesteld gonst het in Venezuela van de speculaties over wie nu met de steun van de U.P.A. behept zal worden. De politieke kronkels waar de communisten om bekend staan en hun voorliefde voor bijbedoelingen maken hen een gemakkelijke prooi voor de wildste theorieën. Aan sommige der speculaties zijn zij uiteraard zelf debet, maar er doen ook volkomen uit de lucht gegrepen verhalen de ronde, die grif geloofd worden. Ook hier helpen ontkenningen het geloof in de geruchten slechts te versterken. Zo zouden de U.P.A.-isten Rádamas LARRAZABAL, Juvencio PULGAR en Hector MUJICA aan het onderhandelen zijn met de kandidaat van de coalitie van drie, Miguel Angel BURELLI RIVAS. Dit gegeven is gevloeid uit de redactionele pen van het CAPRILES-concern.

Het CAPRILES-concern is op zijn beurt de smet die geworpen wordt op COPEI. CALDERA zou met Angel CAPRILES hebben onderhandeld over de prijs die COPEI moet betalen voor redactionele steun van het concern. In de gelederen van COPEI zou dit grote beroering hebben veroorzaakt, daar vele "progressieve" Christendemocraten erg ontstemd zouden zijn over het vooruitzicht van een koehandel met deze "onbetrouwbare, reactionaire, kapitalistische oligarchen".

En dan beseft men plotseling dat midden tussen de aaskevers een serene Acción Democrática bezig is verdwaalde schapen van de M.E.P. naar de kudde terug te leiden. Het beeld van de verliezer is Gonzalo BARRIOS al kwijt. Misschien is dit iets té vroeg in de campagne en zal het A.D. moeilijk vallen het tempo tot het einde toe vol te houden, maar met ex-president BETANCOURT achter de hand, heeft A.D. in ieder geval nog altijd de kans om, ondanks de tegenslagen die zij in het begin van dit jaar heeft geleden, als overwinnaar uit de bus te komen.

Geschil met Guyana spitst zich toe

Wanneer verkiezingen in zicht zijn, is het altijd wel goed een buitenlandse vijand te hebben, die de regering de kans geeft de gevoelens van het gehele volk te vertolken. Het grensgeschil met Guyana werd door de BETANCOURT-regering in 1963 al uitgebuit, alhoewel het conflict toen nog een kunstmatig karakter had. In de afgelopen vijf jaren is het echter reëler geworden en is het ook in beide landen tot het volksbewustzijn doorgedrongen.

Dat de Venezolaanse regering nu bezig is het conflict extra aan te wakkeren, kan dan een politieke stunt voor interne consumptie zijn, de implicaties zijn ditmaal veel ernstiger dan vijf jaar geleden. Het akkoord dat in 1966 in Genève werd bereikt, opende de weg voor een uiteindelijk compromis, dat in de gedachting der Venezolanen de vorm zou moeten krijgen van gemeenschappelijke opening en ontwikkeling van het omstreden gebied, waarna te zijner tijd een referendum zou kunnen volgen dat de soevereiniteit over Essequibo zou moeten vastleggen.

De gemengde grenscommissie die nu voor de negende maal vergaderde, heeft in de eerste twee jaar van de periode van vier die in Genève voor bilaterale onderhandelingen was uitgetrokken, evenwel niets positiefs bereikt. Afgelopen maand bestreed de Venezolaanse Minister van Buitenlandse Zaken wederom fel het recht van Guyana om aan oliemaatschappijen concessies voor bodemonderzoek in het omstreden gebied te verlenen.

In rapportage dezerzijds is al eerder gewezen op de vrees die in Venezuela bestaat voor de vestiging van een pro-Sowjet en pro-Cuba regiem van Cheddi JAGAN in Guyana. Het streven van Venezuela naar een verlegging van haar oostgrens in de richting van Georgetown, zou evenwel de aanleiding kunnen zijn voor de door haar gevreesde verkiezingsoverwinning van JAGAN. In het licht van de vrees voor een JAGAN-bewind in Guyana, kan waarschijnlijk mede de Venezolaanse

-11 -

toenadering tot Suriname worden gezien. Maar ook deze toenadering draagt niet bij tot de stabiliteit van het BURNHAM-regiem.

Het is moeilijk aan te nemen dat de Venezolanen doelbewust trachten JAGAN in het zadel te helpen door BURNHAM te intimideren, teneinde alsdan een militaire oplossing van het geschil te kunnen rechtvaardigen. Zij zouden immers hiermee een conflict ontketenen dat zowel Caracas als Georgetown tot pionnen in een confrontatie van grotere machten zou maken.

Voor de Verenigde Staten is het conflict tussen Guyana en Venezuela wel erg hinderlijk. Hun invloed in Guyana is na het vertrek van de Britten zodanig gestegen dat BURNHAM door onvriendelijke waarnemers een troetelkind van de C.I.A. wordt genoemd. In ieder geval hebben de Verenigde Staten er belang bij dat JAGAN permanent in de oppositie blijft. De Amerikaanse belangen in Venezuela gedogen echter geen intercessie ten gunste van Guyana.

Inmiddels kan van de oppositiepartijen/^{in Venezuela} die in de Guyana-kwestie minstens even fel zijn geweest als de regering, worden verwacht dat zij de regering zullen trachten op te juttten, totdat zij zichzelf in een positie manoeuvreert, waaruit zij zal moeten terugkrabbelen met voldoende gezichtsverlies om de kans op winst bij de verkiezingen te verspelen.

Al met al bevat de grenskwestie voldoende verontrustende aspecten om het een zaak te maken die ook belangstelling verdient buiten de kring der antagonisten.

Handelsbetrekkingen met IJ.G.-landen

Onder leiding van de vice-minister van Buitenlandse Zaken, Raul NASS, bezocht een Venezolaanse handelsmissie afgelopen maand Moskou en verschillende Oost Europese hoofdsteden. Met Polen en Tsjechoslowakije zou overeenstemming zijn bereikt over intensivering van de handelsbetrekkingen. Hernieuwing van de diplomatieke betrekkingen met Praag zouden volgens NASS binnen afzienbare tijd te verwachten zijn.

Tegen het eind van de maand zou de delegatie Moskou bezoeken. Normalisatie van de betrekkingen met IJ.G.-landen is lange tijd een stokpaardje geweest van de Venezolaanse oppositie. De tegenstanders van Acción Democrática trappen in deze verkiezingscampagne dus een open deur in.

Venezuela is in de Latijns Amerikaanse tendens om met het Sowjetblok nauwer contact te hebben, een laatkomer.

Volgens enkele waarnemers zou tot de beslissing van de Venezolaanse regering om Moskou commercieel in haar land te interesseren, de hoop hebben bijgedragen dat een dergelijke interesse haar nut zou hebben als JAGAN ooit weer in Guyana aan de macht zou komen. Een Rusland met belangen in Venezuela zou wellicht genuanceerder in haar politiek ten aanzien van de confrontatie Guyana/Venezuela zijn, dan een dat in Caracas niets te verliezen had.

Kandidatuur HERNANDEZ

Alejandro HERNANDEZ, het voormalig hoofd van de Pro Venezuela associatie en na zijn geaborteerde intrede in de Antilliaanse industrie een verwoede kruisvaarder tegen bestaande en vermeende smokkelhandel via de Nederlandse Antillen, heeft zich kandidaat gesteld voor het presidentschap van Venezuela. Zijn kandidatuur wordt gesteund door de Sociaal Democratische partij, die om de vijf jaar de kop opsteekt, om hem dan weer een poos moedeloos te laten hangen. Het feit dat de kandidatuur van HERNANDEZ zowat evenveel kans van slagen heeft als die van Harold STASSEN in de Verenigde Staten, mag voor de Nederlandse Antillen een geruststelling zijn. Een tweede Venezolaanse president die met de Nederlandse Antillen een appeltje te schillen heeft is zeker geen verblijdend vooruitzicht. De nasleep van de eerste duurt al langer dan tachtig jaar.

COLOMBIA

Presidentiële crisis

De krachtproef tussen president Carlos LLERAS RESTREPO en de parlementaire oppositie die de door hem voorgestelde grondwetswijziging trachtte te torpederen, is na een dramatische ontslagaanvraag van de president geëindigd met wat onheroïsch marchanderen achter de schermen.

LLERAS wenste vooruitlopend op de liquidatie van de nationale coalitie in 1974, reeds in 1970 op gemeentelijke en departementaal niveau de weg te openen voor executieve representatie van partijen die buiten de coalitie van liberalen en conservatieven staan. Tevens voorzagen zijn voorstellen in grotere bevoegdheden van de regering op economisch gebied. Deze laatste voorstellen lagen ten grondslag aan zijn sociaal/economisch hervormingsprogramma, waarvoor hij meende bij de laatstelijk gehouden parlementsverkiezingen een mandaat te hebben ontvangen.

Het feit dat behalve de 34 conservatieve senatoren, die als leden van de ANAPO

van de voormalige dictator ROJES PINILLA officieel in de oppositie waren, ook nog 5 conservatieven uit de regeringsfactie en - wat voor LLERAS het pijnlijkst was - een twintigtal liberale senatoren tegen het ontwerp stemden, was voor de president aanleiding om te weigeren de verantwoordelijkheid voor de uitvoerende macht in Colombia te blijven dragen.

Door zijn ontslag werkelijk in te dienen, toonde hij dat zijn eerder geuite dreigementen ernstig bedoeld waren, al meenden velen dat de president wel wist dat het ontslag door het parlement niet zou worden aanvaard. De demonstraties ten gunste van LLERAS droegen - of zij nu geënceneerd waren of niet - ertoe bij dat hij in een positie kwam, waarin hij aan zijn bereidheid om toch nog aan te blijven als president voorwaarden kon verbinden. De wijze waarop hij het parlement onder druk had gezet, joeg evenwel ook verschillende senatoren, die loyaal waren geweest aan het regeringsprogramma tegen hem in het harnas, en tenslotte moest de president toch nog water in zijn wijn doen. Voor beide partijen was het toen raadzaam om de resterende geschilpunten achter de schermen te beslechten.

Zonder enige ophef werd het rijkelijk van amendementen voorziene ontwerp tenslotte door het parlement goedgekeurd. De zelfzucht van de vertrouwensmannen van het volk was, wellicht ten overvloede, weer eens bewezen. De vooruitzichten voor een soepele opheffing van de nationale coalitie en een groter verantwoordelijkheidsbesef bij het parlement, zijn kennelijk minder gunstig dan LLERAS had laten blijken te geloven. De loyale houding van Alfonso LOPEZ MICHELSEN, de vroegere leider van de M.R.L. der "linkse" liberalen, met wie LLERAS enkele maanden geleden de hereniging van de liberalen bewerkstelligde, kon voor de president een van de weinige lichtpunten in de situatie zijn.

Sowjetgeld voor Colombiaanse guerilla

De in maart j.l. in Bolivia gearresteerde journalist, Julio DAGNINO PACHECO, verstrekke gegevens over de wijze waarop de Colombiaanse en Venezolaanse guerilla's worden gefinancierd. Zijn onthullingen maakten het mogelijk dat eind april een tweetal Colombianen werd gevangen genomen, waarvan er een - Feliciano PACHON COCHONTA - werd berecht, en een - mejuffrouw Librada MORENO LEAL - wgens gebrek aan bewijs weer op vrije voeten werd gesteld.

PACHON had bij zijn arrestatie 101.000 dollar bij zich, het restant van 150.000 dollar die hij van een Sowjet-diplomaat in Mexico zou hebben ontvangen.

Het verijdelen van deze financiële koeriersdienst was op zichzelf wel belangrijk voor de Colombiaanse autoriteiten, maar wat de meestedeining veroorzaakte

- 14 -

was dat hiermede bewezen werd dat de Sowjet-Unie zich niet zo volkomen van de gewelddadige ondermijning van het gezag in Latijns Amerika heeft gedistancieerd als zij in haar openbare meningsverschillen met CASTRO en haar diplomatieke benadering van de Latijns Amerikaanse regeringen wel wil doen voorkomen. Afgelopen maand meldde het in Bogotá verschijnend dagblad "El Tiempo", dat eerder over de PACHON-affaire goed geïnformeerd bleek te zijn, dat een Venezolaanse "terrorist en communistenleider", Miguel Angel QUERALES MERCHAN in Cuba Feliciano PACHON ervan had beschuldigd zich de ontbrekende 49.000 dollar te hebben toegeëigend. Men zou aanvankelijk hebben aangenomen dat dit geld door PACHON in Panama was achtergelaten, en dat het aldaar voor het doel waarvoor het bestemd was zou worden gebruikt. Volgens QUERALES, die evenals DAGNINO PACHECO in maart was gearresteerd (maar dan in Bogotá), en uit de school had geklapt, moest men het falen van de Colombiaanse guerilla wijten aan de diefachtigheid van de pseudorevolutionairen, die met het geld dat hun werd toevertrouwd mooi weer spelen. QUERALES zou ontkend hebben aan de Colombiaanse autoriteiten in ruil voor zijn vrijheid gegevens omtrent de financiering van de guerilla te hebben verstrekt.

NEDERLANDSE ANTILLEN

C.L.A.S.C. en Haiti

De Christelijke vakbonden in de Nederlandse Antillen reageerden negatief op de persconferentie van Emilio MASPERO, waarop deze de steun van C.L.A.S.C. aan de Haitiaanse rebellen bekendmaakte.

De vakbondsleiders waren eenstemmig in hun veroordeling van de actie, die volgens hun niet te rijmen was met de taak van de vakbeweging. Indien rechtstreeks benaderd om steun te verlenen en inzamelingen te houden, zou men zich volledig van het C.L.A.S.C.-standpunt distanciëren. Enkele der vakbondsleiders meenden ook dat dergelijke acties in de Nederlandse Antillen de regering van het land en het koninkrijk in verlegenheid zouden brengen. Vooral de opname van wapens onder de gewenste bijdragen, werd fel afgekeurd.

Het is zeer wel mogelijk dat deze actie van C.L.A.S.C. niet alleen de Antilliaanse vakbonden die menen dat men zich hier op het N.k.V. moet richten, in hun overtuiging heeft gesterkt, maar ook de bonden die tot een nauwere samenwerking met C.L.A.S.C. geneigd waren, er toe zal nopen zich nu tweemaal te bedenken.

Luchtpiraterij

Afgelopen maand ontsnapte de Antilliaanse Luchtvaartmaatschappij ternauwernood aan een promotie tot de rangen van maatschappijen, die het slachtoffer zijn geworden van de epidemie van luchtpiraterij die de burgerluchtvaart in het Caraïbisch gebied de laatste tijd parten speelt.

De luchtpiraat die een vliegtuig van VIASA dwong naar Santiago de Cuba te vliegen, had aanvankelijk passage besproken op een A.L.M.-vlucht van Santo Domingo naar Curaçao. De technische storing die de oude A.L.M.-Convair dwong in Puerto Rico aan de grond te blijven, viel ditmaal gunstig uit voor de maatschappij. VIASA was er de dupe van.

Horecaf-c.a.o.

De door landsbemiddelaar BEETSTRA geleide onderhandelingen tussen de Horecafbond en de vier grootste hotels op Curaçao werden afgelopen maand tot een goed einde gebracht. De partijen bereikten overeenstemming over een collectieve arbeidsovereenkomst die een looptijd zal hebben van twee jaar, aanvangend met terugwerkende kracht op 16 april 1968.

Het is te hopen dat de uitvoering van deze overeenkomst gedurende de komende twee jaar een sfeer van begrip en vertrouwen tussen de beide partijen zal helpen scheppen, opdat deze sector van onze economie, die in de komende jaren nog vitaler zal worden, gevrijwaard zal blijven van de onrust die het afgelopen half jaar al serieuze proporties dreigde aan te nemen.

De bond zal er goed aan doen zich in de komende periode door terzake kundige personen te laten voorlichten, opdat men bij een volgende ronde goed beslagen ten ijs zal kunnen komen, en met meer kennis van zaken dan men ditmaal heeft getoond.

Dat de arbeiders in de haven van Willemstad nimmer gezegend zijn geweest met een goede organisatie en terzake kundige ~~vertrouwensmannen~~ is te betreuren, maar vloeit enigszins voort uit de aard van deze bedrijfstak, die overal ter wereld met soortgelijke moeilijkheden te kampen heeft. In het hotelwezen hoeft het echt niet zo te zijn.

C.F.W. versus Texas Instruments

De C.F.W. begon afgelopen maand de werknemers van Texas Instruments, de jonge Curaçaose vestiging van het gelijknamige Amerikaanse concern, te organiseren. In de kortst mogelijke tijd hadden de meeste werknemers van T.I. zich bij de

federatie aangesloten, en werd de directie benaderd voor besprekingen met het doel tot het sluiten van een C.A.O. te komen.

De directie scheen voor een gesprek weinig, en voor erkenning van de vakbond nog minder belangstelling te hebben, en een conflict lag dan ook voor de hand. Texas Instruments mocht zich gelukkig prijzen te doen te hebben met enkele der meest ervaren vakbondsleiders op Curaçao, van wie verwacht kon worden dat zij begrip zouden opbrengen voor redelijke argumenten. Het was daarom te betreuren dat het er op leek alsof de maatschappij van plan was haar positie van met gejuich binnengehaalde buitenlandse investering ten volle - en zelfs overmatig - uit te buiten. Het conflict tussen C.F.W. en Texas Instruments belooft een "test-case" te worden, waarin de macht van een welvaartsbrenger en het zelfrespect van de gemeenschap tegen elkaar zouden worden afgewogen.